ואיבעית אימא הכי מילי היכא דלא מטורה · פי' שהטבור אין מעורה לאמו אבל מעורה מחייא חיי ממה שאמו אוכלת: **ערל** מקבל הזאה שכן מצינו כו' · תימה לר"י מה ראיה לריך למה לא יקבל הזאה אפילו לרבי עקיבא דמרבה (נעיל דף מ"ו) לערל כי טמא דהא טמא מקבל הזאה כדאמר בפרק דם חטאת (זבחים דף נ"ג.) מי חטאת שנטמאו מטהרין שהרי נדה מזין עליה והיא מטהרה: **ודלמא** פסח הבא בטומאה הוה · תימה אם כן קרא למה לי דבפרק בתרא דזבחים (דף קיח:) דייק רבי שמעון דאף לבור לא הקריבו אלא פסחים וחובות הקבוע להם זמן מדכתיב (יהושע ה) ויעשו את הפסח בגלגל למה לי קרא אלא הא קמשמע לן דחובה דהוי כעין פסח קרייב דלאו כעין פסח לא קרייב ורבנן ההוא מיבעי ליה כדר' יוחנן משום רבי בנאה דערל מקבל הזאה ואמר רבינו יצחק דעדיפא קמשמע הכא דאגיא בהדיא שעשו פסחיהם בטהרה: **לא** ניתנה פריעת מילה לאברהם אבינו · ומ"מ לאברהם פרע מילתן אע"ג דלא נצטווה כדאמר בב"ר *(פ' (פ"ד) [מ"ז]) דאפי' עירוב תבשילין קיים ואע"פ שלא ניתנה פריעה עד יהושע הכי גמרינן מינה הא כתיב (ויקרא כו) אלה המצות שאין נכנס רשאי לחדש דבר מעתה" ויש לומר דהלכה למשה מסיני הוא ויהושע אסמכיה אקרא:

בקונטרס גרס אם כן מאי שוב. ומאי שנים בעית בתנפי נפשה היא ומשני לתקושי ול"ג אלא לתקושי ולא ודלמא וכ"ח מפרש דמאי שוב ומאי שנים כולה חדא מילתא היא וגרסינן ודלמא לתקושי כו' ולהכי אתא ולא לפריעה ולג' ז' לא משני במסקנא מידי אהך קושיא: **סוף** מילה כו' · הכ' הכ' יצחק הלבן דהכא דרים משנים ליצין המעכבין את המילה והחם (לקמן דף מנ:) דרשי המול ימול ליצין כו' ותירץ לו ר"ח דהכא ליצין המעכבין את הפריעה קאמר ולר"י נראה דאע"ג דלצווה אברהם על הליצין דרים להו שפיר מקרא דיהושע דהא כי פריך גמי דלמא הכך דלא מהול אין שום חדוש בקרא דיהושע אלא מה שכבר נצטווה תחלה ואם תאמר אם כן שוב גמי דאייבי בפריעה מלי למימר דנצטווה אברהם והיכי מוכח מינה דלא ניתנה פריעה לאברהם ויש לומר דאין לנו לומר שנצטווה אלא מאי דכתיב ביה בהדיא כגון ליצין דדרשינן מהמול ימול דמשמע דליצין אחת ולא לפריעה דהמול ימול משמע דבר המעכב גוף המילה וה"ק לא ניתנה פריעה לאברהם כיון דלא כתיב בהדיא אלא ליהושע: **מאי** קמשמע לן מהול · משמע דלא מהול כלל ובפרקי דר' אליעזר (פ' כט) משמע שמלו דקאמר מי מנה עפר יעקב ראה כל המדבר שהיה מלא מערלותיהן של ישראל ובמגלת סתרים דרבינו נסים נמי משמע שמלו ולא פרעו דכתב בהו כל אותן ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר לא היו פורעים מפני עיעוי הדרך: **מאי** קמשמע לן מהול כו' · ואם תאמר ואיך היו אוכלים קדשים אפילו אבר כלל כיון שלא מלו שלא הותר להם בשר תמוה אלא על ידי שלמים וערל אסור בקדשים ואפילו אם מלו ולא פרעו כמו שמשמע בפרקי דרבי אליעזר ובמגלת סתרים מ"מ כיון דנצטוו על הפריעה ולא פרעו כאילו לא מלו דאי לאו הכי היאך מלקדק דערל מקבל הזאה מאבותיו וי"ל דיולאי מצרים מלו ופרעו ואותם אכלו קדשים אבל היולדים במדבר שלא מלו לא אכלו קדשים אבל בבשר תאוה היו מותרים שלא נאסרה להם מאחר שאין יכולין לאכול קדשים מידי דהוה אנבי ואיל דהיכא דלא אפשר בהקריבה אבי בשר תאוה כדפירש בפ"ק דחולין (דף יז. ושם):

מעת לעת, והתני *לודאה יום הבראתו כיום הולדו מאי לאו: מה יום הולדו לא בעינן מעת לעת אף יום הבראתו לא בעינן מעת לעת ולא, עדיף יום הבראתו מיום הולדו דאילו יום הולדו לא בעינן מעת לעת ואילו יום הבראתו בעינן מעת לעת רב פפא אמר כגון דכאיב ליה עיניה לינוקא, ואיתפה ביני ובינו רבא אמר כגון שהיו אביו ואמו חבושין בבית האסורין רב כהנא בריה דרב נחמיה אמר כגון טומטום שנקרע ונמצא זכר ביני ובינו רב שרביא אמר כגון שהוציא ראשו חוץ לפרוזדור, ומי חיי *והתניא *כיון שיצא לאויר העולם נפתחה סתום ונסתם הפתוח שאלמלא כן אין יכול לחיות אפילו שעה אחת? הכא במאי עסקינן כגון דזנתיה אישתא, אישתא דמאן אילימא אישתא דידיה אי הכי כל שבעה בעי, אלא דזנתיה אישתא דאימיה, ואיבעית אימא ה"מ היכא דלא מעוי אבל היכא דמעוי מחייא חיי *אמר ר' יוחנן משום רבי בנאה "ערל מקבל הזאה שכן מצינו באבותינו שקבלו הזאה כשהן ערלים שנאמר "והעם עלו מן הירדן בעשור לחדש הראשון" בעשרה לא מהילי משום חולשא דאורחא, הזאה אימת עביד להו? ראו כשהן ערלים, ודלמא לא עבוד פסח כלל? לא ס"ד דכתיב "ויעשו את הפסח", מתקיף לה מר זוטרא ודלמא פסח הבא בטומאה היה? א"ל רב אשי תניא בהדיא מלו וטבלו ועשו פסחיהן בטהרה אמר רבה בר יצחק אמר רב לא ניתנה פריעת מילה לאברהם אבינו שנאמר "בעת ההיא אמר ה' אל יהושע עשה לך חרבות צורים וגו', ודלמא הנך דלא מהול דכתיב "כי מולים היו כל העם היוצאים וכל העם הילודים וגו'? א"כ מאי "שוב" אלא לאו לפריעה, ומאי "שנית"? לאקושי סוף מילה לתחלת מילה מה תחלת מילה מעכבת אף סוף מילה מעכבין בו דתנן *אלו הן ציצין המעכבין את המילה בשר החופה את [רוב] העטרה ואין אוכל בתרומה, *אמר רבינא ואיתימא רב ירמיה בר אבא אמר רב *בשר החופה את רוב גובה השל עטרה, ובמדבר מאי טעמא לא מהול? איבעית אימא משום חולשא דאורחא ואיבעית

מעת לעת: כגון שחלצתו תמה לאחר חצות *היום זה ת' ימים: והתני לודאה: שם חכם: יום הבראתו כיום הולדו: לריך להמתין שמונה ימים: מאי לאו: הכי קאמר מה יום הולדו לא בעינן מעת לעת אף יום הבראתו לא בעי מעת לעת: לא, עדיף יום הבראתו כו': והא דתנא לודאה יום הבראתו כיום הולדו הא אתא לאשמועינן שלריך להמתין עד יום שמיני: דכתיב ליה עיניה ליעקא ואיתפה · בין עשיה לאכילה ואין טחנין שבעה ימים אלא למי שחלצתו תמה: חבושין · בשעת עשיה ומצות מילה מוטלת עליהם ולא על אחרים והם אין יכולין לעשות את פסחן ושחט שלוחן עליהם ואשמועינן קרא שאם יצאו בשעת אכילה מילת בני מעכבתו: כגון שהוציא ולד ראשו חוץ לפרוזדור · וכבר עברו שבעה ימים והתינוק שעתה הוה ליה ולד דקיימא לן במסכת נדה (דף כט.) יצא ראשו הרי הוא כילוד והשתא כין עשייה לאכילה יצא הגוף דהויא ליה זמן מילה: והתניא · בהמפלת במסכת נדה פיו שתום וטבורו פתוח וכיון שיצא לאויר העולם נפתח הסתום פיו ונסתם הפתוח־טבורו: אין יכול לחיות · משום דלא יניק: דזנתיה לאשתא · אחולי זן את האמה: אי נימא לאשתא דידיה · שאחזתו חמה וכשיצא חלצו: כל שבעה בעי לאתויי · משיצא הא לאמרן יום הבראתו כיום הולדו: מעוי · לוקח כמו עוי עוי ולא לאגמו ביה בפרק בתרא דיומא (דף עז:): ערל · ישראל שנטמאו במת מקבל הזאה ליטהר מטומאתו וכשימול אינו לריך לחזור ולהזות ואוכל בקדשים ולא לאמרינן הזאת ערלות לא שמה הזאה: שכן מצינו באבותינו · בימי יהושע בפסח גלגל שקבלו הזאה מטומאת מת כשהן ערלים: בעשרה לא מהול · לאוהן שהיו בעשרה ערלים: הזאה אימת עבוד · לטומאת מת שעליהן, שרוב עבור טמאי מת היו שנטמאו באהליהן שכל יולאי מצרים מתו במדבר ואלו הן בניהם כדכתיב (יהושע ה) ואת בניהם הקים תחתם אותם מל יהושע, והיאך נעקרו לאכול פסחיהן אם לא קבלו הזאת שניה ושביעי כשהן ערלים או כל אחד ואחד קבל הזאה לשניה ושביעי שלו בעודו במדבר או עכשיו הוא עליהן כולן יחד בעשור לחדש ובערב הפסח והיו להן ד' ימים כמספר בין הזאה להזאה דאם לא היו מזין עד יום אחד עשר לאחר מילה נמלאת הזאה שניה מחוסרת זמן אותיות דמפרש להו הזאה מקום דכל הפורש מן הערלה כפורש מן הקבר ולאו מילתא היא דהא אמר רבי יוחנן בפרק האשה במסכת פסחים (דף נב·) לא שנו אלא ערל עובד כוכבים אבל ערל ישראל דברי הכל טובל ואוכל מיד את פסחו לערב, ולשון ראשון שמעתי מפי (ר"ת) הזקן: ל"ב מאי שוב · דמשמע זמנא אחריתי אלא לאו ש"מ לפריעה: השתא דדרשת שוב, שנים מאי מדלוש ביה: ל"ל מאי שוב ומאי שנים אלא לאו לפריעה אחת אלא לעיכוב (ג): סוף מילה · לענין שנשתיירו שלא חתך כל הערלה: את רוב גובה · אע"ג דאין רוב הקיפה: רוח

תורה אור

מעת לעת, והתני *לודאה יום הבראתו כיום הולדו מאי לאו: מה יום הולדו לא בעינן מעת לעת אף יום הבראתו לא בעינן מעת לעת ולא, עדיף יום הבראתו מיום הולדו דאילו יום הולדו לא בעינן מעת לעת ואילו יום הבראתו בעינן מעת לעת רב פפא אמר כגון דכאיב ליה עיניה לינוקא, ואיתפה ביני ובינו רבא אמר כגון שהיו אביו ואמו חבושין בבית האסורין רב כהנא בריה דרב נחמיה אמר כגון טומטום שנקרע ונמצא זכר ביני ובינו רב שרביא אמר כגון שהוציא ראשו חוץ לפרוזדור, ומי חיי *והתניא *כיון שיצא לאויר העולם נפתחה סתום ונסתם הפתוח שאלמלא כן אין יכול לחיות אפילו שעה אחת? הכא במאי עסקינן כגון דזנתיה אישתא, אישתא דמאן אילימא אישתא דידיה אי הכי כל שבעה בעי, אלא דזנתיה אישתא דאימיה, ואיבעית אימא ה"מ היכא דלא מעוי אבל היכא דמעוי מחייא חיי *אמר ר' יוחנן משום רבי בנאה "ערל מקבל הזאה שכן מצינו באבותינו שקבלו הזאה כשהן ערלים שנאמר "והעם עלו מן הירדן בעשור לחדש הראשון" בעשרה לא מהילי משום חולשא דאורחא, הזאה אימת עביד להו? ראו כשהן ערלים, ודלמא לא עבוד פסח כלל? לא ס"ד דכתיב "ויעשו את הפסח", מתקיף לה מר זוטרא ודלמא פסח הבא בטומאה היה? א"ל רב אשי תניא בהדיא מלו וטבלו ועשו פסחיהן בטהרה אמר רבה בר יצחק אמר רב לא ניתנה פריעת מילה לאברהם אבינו שנאמר "בעת ההיא אמר ה' אל יהושע עשה לך חרבות צורים וגו', ודלמא הנך דלא מהול דכתיב "כי מולים היו כל העם היוצאים וכל העם הילודים וגו'? א"כ מאי "שוב" אלא לאו לפריעה, ומאי "שנית"? לאקושי סוף מילה לתחלת מילה מה תחלת מילה מעכבת אף סוף מילה מעכבין בו דתנן *אלו הן ציצין המעכבין את המילה בשר החופה את [רוב] העטרה ואין אוכל בתרומה, *אמר רבינא ואיתימא רב ירמיה בר אבא אמר רב *בשר החופה את רוב גובה השל עטרה, ובמדבר מאי טעמא לא מהול? איבעית אימא משום חולשא דאורחא ואיבעית

מסורת הש"ס

*[מאקבה בצד ראוי לשתות בשתי והיינו בעצת אנשי לב בעצת אנשי לב אשר]

[בברייתא לא מצאתי אלא רבי שמעון דרים סבי בנדה ל: ובכן מצא הרחניא בשי מיקון ואולי ל"ל והאיתמר]

[וכן הוא להדיא בגמרא דילן יומא כח: קייס אבהם אבינו אפילו עירובי תבשילין]

[שבת קד.]

[זבחים קיח.]

[שבת קלו. לעיל מז:]

[לעיל מז: שבת קלו.]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה הזאה וכו' מפי מורי הזקן: (ב) ד"ה ל"ל מאי וכו' אלא לעיכוב סוף מילה הפ"ד ואח"כ מ"ה סוף מילה:

נ"ל ערל מקבל הזאה

מהרש"א

תוספות ישנים

לא עדיף יום הבראתו מיום הולדו · ומאי דקאמר יום הבראתו כיום הולדו היינו לענין דלריך להמתין שבעה: ערל מקבל הזאה מי' ערל שנטמא במת מקבל הזאה ולעיל ר' עקיבא דאמר דמרבה דגם לאחר שזאה הוי ערל הוי לענין כי טמא שדם הזאה: א"כ מאי שוב · ופריך תלמודא ומאי שנים ומשני לתקושי סוף מילה לתחלת מילה וכו' · ר"מ מ"כ מאי שוב ומאי שנים וגרסי ודלמא לתקושי סוף מילה לתחלת מילה ולא אהיכא דא"כ תלמודא לא משני מידי מן הקושיא דקאמר ודלמא לתקושי לכן מלאה כפי' קמא:

נ"ל ג"ג הפ"ר מ"ב

נ"ל ג"ג אברהם אבינו